

WARSZAWA.

Sobota 4 Lipca

Nr 5

KRONIKA

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Jutro św. Alexego Wyznawcy
Wschód słońca o g. 4 m. 0. — Zach. o g. 8. m. 11.

Biurow Redakcji przy ulicy Krakowskiej-Przedmie-
ście Nro 415. wprost kościoła XX. Karmelitów.

Dzisiaj rano stopni ciepła 11, wczoraj w poł. ciep. 16.
Wysokość wody na Wiśle stóp 2 cali 9.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

USTAWA

O SŁUŻBIE CYWILNEJ W KRÓLESTWIE POLSKIM.

Część I.

O służbie cywilnej w ogólności

(Dalszy ciąg)

Tytuł IV.

O porządku odbywania służby.

Art. 27. Urzędnicy służby cywilnej, w miarę osobistych zasług i zdolności, posuwani będą stopniowo porządkiem, klasyfikacją urzędów wskazanym, i nikt mianowanym być nie może na posadę, więcej, jak o jedną klasę, od sprawowanej przezeń, wyższą.

28. Posuwanie urzędników do klas niższych od VIII, wcześniej miejsca mieć nie powinno, jak po wysłużeniu na każdej z nich lat trzech, z posad zaś klasy VIII na posady wyższe, aż do klasy V, po wysłużeniu lat czterech na każdej.

Art. 29. Termina artykułem poprzedzającym przepisane, mogą być skracane o rok jeden, jeżeli tego wymagać będzie dobro służby i w razie szczególnego odznaczenia się urzędnika. Przypadki odznaczenia się, oznaczone są w oddzielnych przepisach o nagrodach.

Art. 30. W przedstawieniach o udzielenie awansu w terminie skróconym, dla dobra służby lub za szczególne odznaczenie się, wyjaśnionem być winno: co do pierwszego, konieczność tego awansu, dla potrzeby służby, a co do drugiego, czemu się mianowicie przedstawiony odznaczył.

Art. 31. Również też, za szczególne odznaczenie się i dla pożytku służby, dopuszczonem być mo-

że przeznaczenie urzędnika na posadę więcej, jak o jedną klasę od zajmowanej przezeń, wyższą, lub też kolejne posunięcie go przed wysłużeniem, przepisanych terminów; lecz nie inaczej, jak za wyjednanem na każdy raz, co do posad klasy IV i wyższych, Najwyższego zezwolenia, zaś co niższych od klasy IV, zezwolenia Namiestnika Królestwa. W przedstawieniu o tem, należy szczegółowo wyjaśnić powody przemawiające za takowym posunięciem, wychodzącem po za obręb przepisów.

Art. 32. W przypadkach artykułem poprzedzającym oznaczonych, urzędnik przeznaczonem być może jedynie do pełnienia obowiązków wyższego urzędu, stałą zaś nominację otrzyma nie prędzej, jak po upływie skróconego terminu do wysłużenia na poprzedniej posadzie art. 29-m oznaczonego.

Art. 33. Na urzędy klasy IV, urzędnicy rangi Rzeczywistego Rady Stanu nie mający, przeznaczeni będą nie inaczej, jak z tytułem pełniących obowiązki i po otrzymaniu dopiero tej rangi, stałą nominację otrzymać będą mogli.

Art. 34. Do pozyskania zawakowanych posad, dawane być winno pierwszeństwo urzędnikom pracującym w tym zarządzie, w którym wakans się odkrył. Nie wzbrania się jednak władzy, gdy to uzna niezbędnem dla pożytku służby, przedstawiać na wakującą posadę także i z innego Zarządu urzędnika, jeśli ten zdolnościami i gorliwością swą, zasługuje na pierwszeństwo przed innymi urzędnikami tegoż zarządu, i jeśli przytem, stosownie do rodzaju zawakowanej posady, odpowie wszelkim warunkom, wymaganym tak niniejszą ustawą, jako też i oddzielnymi przepisami dla

sądowej lub innego specjalnego wydziału służby wydanymi.

Art. 35. Starszeństwo w każdej z osobna klasie, liczonem będzie nie w stosunku ogólnej liczby lat zostawania w służbie, ale według tego, jak kto wcześniej na ostatni stopień zanominywanym został.

Art. 36. Jedna i ta sama osoba nie może być przedstawiana ani przeznaczana do sprawowania razem dwóch, lub więcej płatnych urzędów służby cywilnej. Wyjątki od tego ogólnego pravidła mogą mieć miejsce tylko z mocy oddzielnych organizacyi lub decyzji Najwyższej, co do urzędów klasy IV i wyższych, Rady zaś Administracyjnej co do niższych.

Art. 37. Na członków w jednej i tej samej władzy, nie mogą być mianowane osoby spokrewnione z prezydującym, lub członkami tejże Władzy; również krewni, lub powinowaci naczelników władz w żadnym przypadku nie mogą sprawować przy nich urzędów do szczególnych poruczeń.

Art. 38. Urzędnicy posiadający tytuły Dworskie Szambelanów i Kamerjunktów, posuwani będą z niższych na wyższe urzędy, podług ogólnych zasad niniejszej ustawy.

Art. 39. W wydziałach: sądowym, lekarskim, naukowym i technicznym, zachowaniami zostają egzamina, obowiązującymi przepisami wymagane.

Art. 40. Do czynności wymagających szczególnego pośpiechu lub nie wchodzących w zakres attribucyi urzędników etatowych, mocne będą władze przybierać zdolnych ku temu celowi dyetaryuszów, na czas ograniczony, jeżeli na toczasem lub szczególnym upoważnieniem wyznaczony będzie fundusz. Na dyetaryuszów przyjmowani być mają nie tylko urzędnicy od służby uwolnieni

PRZEGLĄD LITERACKI.

Nasza Ziemia — przegrywka przez Władysława Chodźkiewicza. Petersburg nakład i druk Bolesława Maurycyego Wolfa. 1859. (szesnastka mniejsza stronic 383 cena r. sr. 1 kop. 50.)

Z prawdziwą radością ujrzeliśmy nazwisko nowego autora, który przychodzi pomnożyć szczerpłą i oddawna nie odnawianą liczbę, naszych powieściopisarzy. Chętnem sercem witamy autora Naszej Ziemi, jeżeli tylko w nadziei naszej zawiedzeni nie jesteśmy; to jest, jeżeli stoi na tytule książki rzeczywiste nazwisko, nie zaś pseudonim już znanego pisarza. Proszę nam wybaczyć tę wątpliwość; bo wszyscy pisarze zabuzający prócz jednego p. Kraszewskiego, ukrywają się pod przybranymi nazwiskami.

Bądź co bądź, Nasza Ziemia p. Władysława Chodźkiewicza, wskazuje nam pisarza z pięknym talentem, umiejącego i dostrzegać i opisywać przedmioty. Na głównym tytule swojej pracy, położył *Przegrywka*, ma to być, mówiąc po prostu, wstęp czyli początek, i tak jest w rzeczy samej, gdyż utwór p. W. Ch. będzie jak się zdaje powieścią kilku tomową. W owej przegrywce, wprowadził wiele postaci; jedne dokładniej skreślił i opisał, o drugich tylko napomknął, lecz jeszcze nie wystawił je w działaniu, nie zawiązał intrygi.

Powiemy krótką treść tej *Przegrywki*. Nie daleko Tulczyna, na krawędzi lasu, piętnastoletni biedny chłopak, pasie trzodę wiejską. Zajmujący jest obrazek tego niedoli, psa, nazwiskiem Sirko. Przychodzą tam dwaj żołnierze urlopowani, a pod drzewem wypoczywa zwoszczyk rurski z kibitką jedno-konną. Scena przenosi się do

karczmy; znajdujemy tam pijaka szewca, gwarzących wieśniaków i rodzinę żydowską, do której na szabas zajechali bogaci krewni z Brodów. Późno w noc stawa przed karczmą jakiś magnat ze swoim asystentem. Zdaje się, że między nimi a córką bogatego żyda, nocującego w karczmie, zaszła lub zajdzie jakaś intryga miłosna. Autor przenosi czytelnika do zamożnej zagrody kmitce i tam jest skazówka smutnego zdarzenia, do którego wpływał młody szlachcic. Potem następuje dom szlachecki, i rubaszna postać obywatela średniej zamożności, za nim idzie dom niby arystokratyczny modny, i na tem kończy się *Przegrywka*.

Oczywiście więc, jest to początek powieści, który nie zawodnie byłby zyskał na tem, gdyby go nie drukowano osobno i nie zrobiono z niego wrywku, bez rozwoju i zamknięcia. Czekamy zatem całości, żeby o niej zdanie ogłosić.

W tym pierwszym tomie, znalazłem ustęp zajmujący i tkiwy; obejmuje ów powrót urlopnika do rodzinnej chaty, po piętnastoletnim oddaleniu; tworzy pewną odrębną całość i daje korzystne wyobrażenie o talencie autora.

A teraz, wypada nam pomówić słów kilka z panem Wolfem wydawcą tej książki.

Zapytujemy się najprzód, po co drukował początek, który bez następnych tomów, jest prawie nieczem? Powtóre, dla czego na okładce nazwał go powieścią? Zapewne dla ściągnięcia czytelników, pięknym tytułem *Nasza Ziemia*. Autor był baczniejszym, gdyż uwiadomił czytelników, że praca jego nie jest całością. Potrzebie, uczynimy uwagę o cenie książki. Druk dość obszerny stronice krótkie i nie bardzo szerokie; możnaby, też samą ilość druku zamknąć w 250 stronicach, zamiast 380, i cenę stosownie zmniejszyć. U nas w Warszawie, książki są także drogie, a przecież cena pana Wolfa, stosunkowo jest o 33 na sto wyższą.

POWRÓT URLOPNIKA.

Dawno już wszystko ucichło w spokojnej wiosce, pogasły drobne światełka w oknach i taka ogromna spokojuść zaległa dolinę, że nawet słaby szmer liścia, mógłby, zdaje się, zakłócić jej spokój.

Księżyc w pełni jeszcze był nie wszedł, i tylko czerwoną plamą na niebie, jakby odbłaskiem luno dalekiego pożaru, zwiastował pierwsze swe promienie. Powolny skrzek żabek, budził się gdzieś niedaleko, jakby otrąbianie się przednich rozrzuconych czatów, co zaczynają budzić uspięny obóz. Tylko czasem, głuche szczekanie psa przerwie na chwilę milczenie, odpowiadając na przeciągłe wołanie wartowników toku i domu pańskiego. I znowu wszystko przycicha, jakby przysłuchując się tym dzwicznym i rozgłosnym pieśniam, które prowadzą rozmowę słowiki pańskiego ogrodu, z bracią, która nadbrzeżne krzaki łożyny, za swe mieszkanie obrała.

Na samym końcu wsi, prawie w przeciwną stronę cerkwi i karczmy, gdzie na pół zasypane rowy jej okopu porosły gęstymi krzewy, na ustroniu od wszystkich innych mieszkań wieśniaczych, stała smutna, jakby pusta i opuszczona chata; płot rozebrany do koła, rozwalone szopki i obora, z których tylko kilka grubszych i to gdzieś niedaleko sterczało kołków. W wielu miejscach odarta ze słomy strzecha i pochylony, prawie walący się komin, dawały oczywiście świadectwo tego pustkowia, które się rozlega, zwykle wśród wielkiej nędzy wdowiego żywota, albo zaprzędanego rozpustnicę i pijanistwem egzystencji, niczem niepoprawionego chłopca, który, jak to powiadają, psu oczy zaprzędał. Sądząc ze spokoju i milcze-

i aplikanci, ale także osoby prywatne, lecz kwalifikację przepisom art. 13 i 18 niniejszej ustawy odpowiednią mające.

Art. 41. Dyetaryusze nie mogą korzystać z praw i prerogatyw, jakie są przywiązane do urzędów etatowych; atoli po uzyskaniu przez nich posad etatowych, sprawowanie obowiązków dyetalnych policzone im będzie za służbę rzeczywistą.

Art. 42. Przepisy zawarte w tytule III i IV niniejszej ustawy, nie stosują się do osób przeznaczonych na posady niższej służby, jako to: woźnych, strażników, posługaczy i t. p. Na posady te przyjmowani będą ludzie, którzy złożą świadectwa dobrego prowadzenia i usposobienia stosownego do wymaganych od nich obowiązków.

T y t u ł V.

O porządku przenoszenia urzędników i o uwalnianiu ich ze służby.

Art. 43. Dla dobra służby, mocne będą władze przenosić urzędników na inne odpowiednie posady, również zezwalać na takowe translokacje, w skutek prośby urzędnika.

Art. 44. Translokacja dla dobra służby w tymże samym wydziale, zależeć będzie od władzy przełożonej nad tym wydziałem służby.

Art. 45. Ktokolwiek żądać będzie translokacji na inną posadę, w tej samej części służby, może o to zanieść prośbę do najbliższej swej zwierzchności.

Art. 46. Translokacja urzędnika z jednego wydziału służby do drugiego, odbywa się nie inaczej jak za poprzednim zgodzeniem się tych wydziałów, do którego i z którego urzędnik przechodzi.

Art. 47. Osoby zostające w służbie cywilnej, które pod względem odbytych nauk lub na zasadzie innych przepisów nie są obowiązane do służby terminowej (art. 48), mogą w każdym czasie, według uznania i woli swej, żądać uwolnienia od zajmowanej przez nich posady, albo nawet zupełnie od służby.

Art. 48. Ci zaś z pomiędzy urzędników, których, odbyte przez nich nauki lub też inne przepisy, obowiązują do poświęcenia się w ciągu danej liczby lat, pewnemu rodzajowi służby, nie mogą być z niej uwalniani przed upływem tego zakresu czasu, wyjąwszy przypadki choroby udowodnionej, czyniącej ich nie zdolnymi do dalszej służby, albo też w skutek osobnej w tej mierze decyzji Rady Administracyjnej.

Art. 49. Uwolnienie urzędników od sprawowanych obowiązków i od służby, udzielanem będzie

przez tę władzę od której otrzymali nominację na swą ostatnią posadę.

Art. 50. Urzędnik nie może dowolnie opuszczać miejsca swego urzędowania, ani też zaprzestać sprawowania urzędowych swych obowiązków, zanim legalne uwolnienie doręczonem mu nie będzie.

Art. 51. Żaden urzędnik wychodzący ze służby na własne żądanie, nie może być uwolnionym od sprawowanych przez niego obowiązków, dopóki takowych nie zda porządkiem przepisany, bądź przeznaczonemu w jego miejsce zastępcy, bądź innemu przez właściwą władzę wskazanemu urzędnikowi, i nie otrzyma należytego w tej mierze pokwitowania.

Art. 52. Urzędnik, któremu powierzona została kassa, lub inna własność skarbową, powinien z takowej, przed otrzymaniem uwolnienia, złożyć w przepisanej drodze usprawiedliwiony rachunek, dlatego też, w przedstawieniu do uwolnienia takiego urzędnika, wymiennym być powinno, że rachunek tego rodzaju przez niego złożony został, i że skarb nie ma żadnej do niego pretensyi.

(Dalszy ciąg nastąpi)

Z Petersburga 25 czerwca (7 lipca).

Prezes Banku Polskiego, Radca Tajny *Niepokojczycki*, mianowany został pełniącym obowiązki Dyrektora Głównego, Prezydującego w Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu, do powrotu Rady Tajnego *Łęskiego* z udzielonego mu urlopu za granicę d. 3 (15) lipca.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

A N G L J A.

Morning-Post, oświadcza, że Francja i Austria nie mogą same wyłącznie zawierać pokoju. Do tak wielkiego dzieła, musi należeć cała Europa, ztąd wynika potrzeba kongresu wielkich mocarstw. Rosya, Anglja, Prussy, Francja, Austria, Sardynia, rozważyć powinny kwestye pokoju, i wynaleść środki zapobieżenia, aby Włochy nie stały się znowu ogniskiem złej administracji, własnych cierpień, nędzy, a więc i niebezpieczeństwa dla Europy.

Oprócz tego, sama Francja i Austria, nie mogą stanowić o losach Włoch; kraj ten musi być oddany pod pewniejszą protekcją, wszystkich wielkich mocarstw.

W r. 1815 kongres zaprowadził terazniejszą organizację państw włoskich; kongres terazniej-

szy powinien wynagrodzić zle przed laty zrządzone. Zapora pomiędzy Francją i Niemcami, potrzebna do równowagi mocarstw, ustanowiona być powinna w nowym kształcie, a najlepszą nie wątpliwie, jest nie zależny i dobrze uorganizowany naród. Konfederacja włoska powinna stosunkowo dla własnej obrony być tak potężną, jak konfederacja niemiecka. Jeżeli arcyksiążę z domu austriackiego, ma panować w nowym królestwie Weneckiem, nie powinien zależeć od Austrii. W Rzymie musi nastąpić radykalna przemiana systematu rządowego. Toż samo powiedzieć trzeba o Neapolu. Tym jedynie sposobem, Włochy połączone ogniwami wzajemnej pomocy, wolne będą od niebezpiecznej opieki mocarstw sąsiednich, która od wieków była źródłem nieszczęść tych krain. (Pr. Zeji.)

A U S T R Y A.

Wiedeń, 13 lipca. Odezwa do armii:

„Zaufany w dobroć sprawy mojej, rozpocząłem walkę za świętość traktatów; liczyłem przy tem na zapal narodów moich, na waleczność armii mojej i na naturalnych sprzymierzeńców Austrii.

„Narody moje znalazłem gotowe do wszelkich ofiar i poświęceń; krwawa walka dała na nowo poznać światu bohaterstwo, lekceważenie śmierci, doskonałość wojsk moich; one walcząc przeciw przeważnym siłom, straciwszy tysiące oficerów i żołnierzy, którzy wierności swej, śmiercią dowiedli, z niezłamaną siłą i odwagą radośnie oczekują dalszego ciągu walki. Pozbawiony sprzymierzeńców, ulegam tylko nieprzyjaznym stosunkom politycznym, w obec których poczytuję sobie za powinność, nie korzystać już więcej z bezskutecznych, ofiar narodów moich i nie rozlewać ich krwi. Zawieram więc pokój, opierając go na linii Mincio.

Z całego serca dziękuję armii mojej; dowiodła mi ona na nowo, że w przyszłych walkach bezwarunkowo na nią liczyć mogę.

Werona 12 lipca 1859.

(podp.) Franciszek-Józef.

Gazeta *Austriacka* tak się wyraża:

„Najsilniejszą pobudką do przedsięwzięcia pierwszych kroków w duchu pacyfikacji, było niezawodnie, że Cesarz Francuzów chciał się przedstawić Europie jako dawca pokoju. Resztę zakończy kongres europejski, ale Napoleon chciał sam być pacyfikatorem. Dotąd wojnę prowadzono pomiędzy dwoma państwami, bez wzmieszenia się trzeciej, układ więc może stanąć wprost pomiędzy dwoma władcami, pod warunkiem, ma

nia, jakie panowało w około tych nędznych ruin, należało myśleć, że chata była opuszczona zupełnie.

Przecież od czasu do czasu, na pozostałych sztybach, potłuczonych i jakimś szmatami pozatykanych okien, widać jak mruganie, dogorywającego wewnątrz, albo słabego płomienia kaganca, albo głowni, co smutno na przepalonem dopala się ognisku. O tej porze, kiedy nawet we dworze, możni goście pogasili świecę, kiedy w całej wsi wszystko zasnęło, ktoś może czuwać jeszcze w tej nędznej lepiance, i jaka boleść, czy radość, otwartem okiem patrzy w ten gasnący płomień słabego jakiegos ogniska?

Do tej chaty wszedł biedny pastuszek z biednym psem swoim.

Drzwi do jednej izby, która była po lewej stronie tej sieni, były otwarte na oścież, a na progu, oparta na rękę, której łokieć wpierał się w kolano, siedząca w biednym odzieniu kobieta, z tak wyniszczoną od nędzy i cierpienia twarzą, że trudno byłoby odgadnąć prawdziwie jej lata. Gorzkie łzy, bez krzyku i łkania, sączyły się skąpymi kroplami po tych zapadłych i pooranych policzkach, które siedząca ocierała końcem starej i nędznej chustki, pokrywającej jej głowę.

Jak tylko drzwi się od wejścia otwarły, pierwszy Sirko rzucił się z wesołemi wybrykami naprzód, i niezmiernem wywijaniem ogona, spojrzeniem oczu i tuleniem stojących swych uszu, starał się dowiesć siedzącej, tego uczucia radości, z jakim każdy raz powracał do domu, ale instynkt psi musiał go ostrzedz, o niestosowności tej jego wesołej demonstracji, bo usiadł spokojnie o kilka kroków przed kobietą i patrzył w oczy Wasylkowi, jakby rozumiał, iż to do pana należało przerwać panujące milczenie.

Chłopiec patrząc na ten żal cichy, zatrzymał się także o kilka kroków, oparł się na kiju i czekał w milczeniu pierwszych słów matki. Kobieta

ani się poruszyła na progu, tylko, na to zjawienie się syna, łzy obficie popłynęły z oczu.

—Czego wy płaczecie, matko? cichym nakońcem powiedział głosem Wasylek i z dziwnem uczuciem głębokiego smutku.

—Jak nie mam płakać? Ani kawałka chleba nie ma w domu, ani garści maki. Chodziłam prosić do pani Niedzielskiej, to i do dworu mi nie puszczili; stałam, stałam pod płotem, a dalej widząc, że nie nie wystoję, zaszłam do domu... ot czego płaczę!

—Nie płaczcie matko, Bóg z nami! Hanczarukom okociła się owca, odniosłem im jagnię do domu, stary, daj mu Boże zdrowie, dał mi pół bohenka chleba i dwie główki czosnku; dla nas dwojga na wieczерze wystarczy.

—Na dziś wystarczy, a jutro zjadźmy? Zastali ci ojca; lepiejby byli zrobili, żeby i nas byli w grób wpędzili; przynajmniej bym była nie biedowała i na twoje nie patrzyła nieszczęście.

—Jakoś to Pan Bóg da, matko; jak to powiadają, że za sierotą Bóg idzie z workiem?!

I wyjmując z torby pół bohenka chleba i dwie główki czosnku, podał je matce.

Otarła nakończonej biedna kobieta i wstając poszła wewnątrz izby, a za nią syn w nieodstępnem towarzystwie Sirka, który jeżeli nie wiele zrozumiał z rozmowy, to doskonale pojął ostatni argument, który się zawierał w dużym kawałku chleba.

Izba, do której weszli, była pusta prawie, a ściany jej i piec, chociaż wybielone czysto i porządnie, były przecież w tym stanie ruiny i zniszczenia, jak i cała chata, skutkiem niedostatecznego utrzymania, ale które wymagało silniejszych rąk, niż wyniszczone nędzą i pracą ręce biednej wdowy. Widać było, że lata przeszły, odkąd gospodarz opuścił te progi.

*) Za syrotoju, Boh z kałytoju.

Na prawo, przy wejściu odedrzw, był piec tej samej formy, jakasmy widzieli w kuchni arendarza Josia, i który się znajduje niechybnie w każdej chłopskiej u nas chacie. Tylko staranne i nieustanne zalepianie popękanych ścian jego, utrzymywało widocznie jego całość, ochronioną przy tem, rzadko zapalaniem i słabem bardzo ogniskiem. Piec ten, jak to zwykle bywa, zajmował w tym kącie całą głąb izby. Pomiedzy tym piecem a ścianą, zamykającą po tejże stronie długi kąt równoległoboku izby, stał niski i noszący na sobie ślady starości tapczan, zbitý ze czterech desek, na wązkiej ledwie ociosanych nogach, a stare podziurawione radno i starsza jeszcze świta wdowy, zwinięte razem i położone w głowach, były całą i jedyną pościółką matki i syna.

Na ścianie, na przeciw drzwi, wisiały spuszczone od góry trzy obrazy Świętych, malowane na płótnie, ale tak popstrzone muchami i zczerniałe od czasu, że nikt by ani zrozumiał, ani nawet odgadł, co mogły przedstawiać Poschle, przeszłoroczne jeszcze, na odpuszcie święcone zioła i kwiaty, sterczały w około czarnych obrazów, jak złota korona na trupiej głowie.

Pod obrazami była wązka ława wzdłuż ściany idąca; przed tą ławą był stary, wązki, dębony stół, przymocowany do czterech nóg i wkopanych w ziemię; ława ta, było to kiedyś honorowe miejsce dla ważnych gości, dla znakomitych przyjaciół domu, dziś próżne i prawie nigdy niezajęte.

W trzeciej ścianie izby, dającej na zewnątrz i idącej ku drzwiom, były dwa ciasne, nierówne, czworoboczne otwory, nazwane oknami; z ośmiu kawałków szkła, które składały kiedyś ich szyby, zostało teraz tylko trzy dla obu, reszta potłuczona, zalepiona była gliną, albo zatkana brudnymi szmatami; pod oknami szła ława podobna do tej, jaka była pod obrazami, a nad oknami wisiała półka z rozstawionemi kilku poszczerbionemi i

się rozumieć, że ów układ będzie zgodny z interesami Europy.

Przedewszystkiem, walczący rozważyć muszą, czy walka ustać powinna, a to nastąpi w chwili gdy powód wojny usuną. Jeżeli Cesarz Francuzów dopnie tego celu, będzie mógł wówczas, jako prawdziwy pokojodawca, powtórzyć sławne swoje wyrazy: „Cesarstwo to pokój!“. Owładca, któremu nie można zaprzeczyć potężnej inteligencji, jeśli miał tę dążność, wybrał najszybszą i najkrótszą drogę: jak daleko ona go doprowadzi w celu zamierzonym, o tem się dowiemy za kilka tygodni.

(Nord.)

Odezwa Cesarska wiele wzbudza domysłów. Widać, że jest napisana pod wpływem żalu i rozdrażnienia. Nie bardzo posłuży do uspokojenia umysłów i nie wzbudzi wiary w trwały pokój.

Wymówki czynione Niemcom, że nie udzielili pomocy, że Cesarz ulega tylko nieprzyjaznym stosunkom politycznym, a za tem restrykcya, że zobowiązania siłą oręża wymuszone, mogą być cofnięte przy pierwszej sposobności, nareszcie ostatnie wojownicze wyrazy o przyszłych walkach, wszystko to nie może być miłym ani Francji, ani Prusom.

Słusznie zatem, dzienniki angielskie, żądają zwołania europejskiego kongresu.

(Nord.)

PRUSSY.

Berlin, 12 lipca. Kiedy zgłiszczą Zary jeszcze się tlą i kanonierzy sardyńscy niezadowoleni z zawieszenia broni, przygaszają pod Peschiera lonty, a cała Europa zakłopotana powatpiewa, czyli obaj Cesarze przyprowadzą zawarcie pokoju do skutku, właśnie dziś dowiadujemy się, że preliminaria pokoju już są podpisane. Wprawdzie kongres ma względem szczegółów postanowić, ale kwestya główna już jest rozstrzygnięta, t. j. czy Austria może przystać na ustępstwa, któreby zadowoliły Bonapartystów. Dla wszystkich prawie gabinetów europejskich, wiadomość ta jest niespodzianką, chyba że ich treść układów przedwstępnych nie dosyć wczesnie dojdzie, albowiem z mocarstw neutralnych, ledwie kilka miało swych pełnomocników wojennych, w kwaterach głównych. Niemcom się zdaje, jakoby to niesłychanie nagłe postępowanie, przy tak dziwnej zgodzie, musiało koniecznie zawierać w sobie coś takiego co na ich szkodę zmierza. Książę Windischgrätz nie był umocowanym do ustępstw, ale w Villafranka zdaje się, wiatr z innej wiał strony. Pomiwołnie zapytują się, na czem oparte być mogą wynagrodzenia, bez których ani pomyśleć, ażeby mocarstwa wojujące, straciwszy z obu stron w kilku tygodniach do 80,000 żołnierzy mogły pokój zawrzeć? Czy spadną na Niemcy jako kara za to, że swem uzbrojeniem zagroziły jednej stronie, a drugą bez pomocy zostawiły? Nowy związek Cesarzów, rzuci mocny cień na Niemcy, do rozproszenia którego potrzeba bardzo roztropnej, ostro-

żnej i przymierzu Pruss z Anglią. Wypada pogodzić z tą polityką, zgromadzenie wojska związkowego nad Renem, wypada przetrwać i przewalczyć to wielkie przesilenie. Propozycya Austrii z dnia 7 b. m. jeżeli gabinet Wiedeński był w posiadaniu aktu pokoju z Francją i nie miał już czego się od niej lękać, jest czystym anachronizmem, któryby tylko w tym celu popierać można, żeby zważyć pierwszy fundament dla skoncentrowania potęgi obronnej Niemiec w ręku Pruskim położony i odzyskać, tak pod względem kraju, jako też praw monarchi w zakresie Związku, co utraciono, skutkiem układów w Villafranka. Dla podźwignięcia potęgi Austrii potrzeba osłabić Niemcy, a środkiem zaradczym jest troskliwe utrzymanie organizacji wojennej Związku.

Książę Regent nie przyjmie dowództwa naczelnego, skutkiem którego musiałby podlegać Związkowi nawet chociażby dla pozorynych dań względów chciano zmienić niektóre rozporządzenia tej organizacji.

(Bresl. Zeit.)

AMERYKA.

New-York 29 czerwca. W ogłoszonym świeżo, sprawozdaniu półrocznym, minister wojny zaprzecza tylokrotnie powtarzanym twierdzeniom, jakoby klimat Stanów Zjednoczonych był nie zdrowym, i że mało się się napotyka starców. Przytacza bowiem, że jeszcze dotąd żyje 207 żołnierzy z czasu wojny o niepodległość, których większa część liczy 90 do 100 lat. Znaczniejszą jest liczba wdów po żołnierzach, którzy walczyli w epoce rewolucyjnej, dochodząca do 4,209 między którymi wiele jest stuletnich. Tym sposobem, liczby zbijają przesady niedorzeczne przeciw długowieczności w Ameryce rozgłaszane.

Z dziennika zachodniego dowiadujemy się że zakon synów Matty nabył w Buffalo dom i ogród, który zamierzają ofiarować wdowie po generale Narcyzie Lopez, poległemu w powstaniu przeciw wyspie Kuba.

Ważniejsze wiadomości bieżące, tylko z zewnątrz nas dochodzą. Między niemi pierwsze miejsce zajmują nadeszłe przez Tennessee z Vera-Cruz do Nowego Orleanu, mogące dać powód do reklamacji i demonstracji morskich ze strony mocarstw obcych. Posyła 5 milionów piastrow, wyprawiona przez domy Meksykańskie do Vera-Cruz, wpadła w ręce brygady pod dowództwem generała Robles zostającej, a około 40 mil od Vera-Cruz obozem stojącej. Generał posyłkę przejął i dla siebie zatrzymał. Napróżno wysłano doń ambasadorów z Vera-Cruz, nie chciał przyjąć żadnych reklamacji ani propozycji jakie mu czyniono. Minister Stanów Zjednoczonych p. Mac Lane polecił p. Ferragut oficerowi marynarki, udać się do kwatery głównej generała Robles i zażądać od niego stanowczo zwrotu 2 milionów piastrow jako części należnej jego krajowcom. Jeszcze niewiadomo jaką odpowiedź dowódzca na to udzielił, rozeszła się tylko pogłoska w Vera-Cruz, że konsul

angielski przywołał eskadrę Wielkiej Brytanii. Na nieszczęście, Anglia, Francya i Stany Zjednoczone, nie mają innego środka do sprostowania czynu tak niesłusznego, jak zagrożenie od strony morza, jednemu lub kilku punktom pobrzeża. Niestety wszelako, punkta te, którymiby zagrozić można, do innego należą stronnictwa, a tym sposobem niewinni pokutowaliby za winowajców. Nikt nie wie, co mogło generała Robles spowodować do zabrania tych pieniędzy, zwłaszcza że uważano go zawsze za człowieka prawego i szlachetnego; a w czasie swego poselstwa do Washingtonu, jako też wśród wypadków w Meksyku, skutkiem których doszedł był chwilowo do najwyższej władzy, nigdy nie dał powodu do zarzucania mu słabości albo niepewności charakteru.

Okret *Moses Taylor* zawinął onegdaj do naszego portu, przywożąc 13 milionów franków złotem i wielu podróżnych. W Chili nareszcie panuje spokojność, a wojna toczy się więcej pozornie jak rzeczywistość, między państwami Peru i Ecuador. Fregata austriacka *Movara*, płynąca do Europy, opuściła Valparaiso.

(Nord.)

Z ruchu muzycznego.

Krótkie, a najczęściej docinkowe wzmianki o naszych pismach peryodycznych, zamieszczane pod tytułem przeglądów, zamierzamy zmienić w ten sposób, że tylko o tych artykułach damy wiadomość, które godne są tego, żeby o nich nie tylko czytelnicy jednej gazety, ale i innych wiedzieli, albo których sąd i zdanie, wymaga odpowiedzi i różnostronnego rozważania przedmiotu.

Na początek, dajemy treść wspomnienia zamieszczonego w *Ruchu muzycznym* o xiędzu *Bieschu* proboszczu w Końskowoli, zmarłym przed jedenastą laty i o muzyce kościelnej przez niego przy tem kościele zaprowadzonej.

Xiędz Kazmierz Biesch został proboszczem w Końskowoli w r. 1836, miał zamiłowanie w muzyce kościelnej i urządził ją przy swoim kościele. Sprowadził z Siedlec *Jana Krzyżanowskiego*, byłego kapelmistrza niegdyś 3-go pułku ułanów, przeznaczył mu 240 rsr. rocznej pensyi. Śpiewaków w przeciągu jednego roku o tyle Krzyżanowski usposobił, że w lipcu 1837 r. pierwszy raz dwadzieścia osób, w kościele końskowskim, mszę układu tegoż Krzyżanowskiego, wykonało. W czasie, kiedy śpiew tego chóru coraz lepiej się kształcił, ksiądz Biesch zaczął myśleć, aby do niego muzykę przyłączyć, zebrał ze 40 osób, pojechał do Warszawy, instrumenta potrzebne zakupił. Od tego czasu, muzykanci i śpiewacy, każdego wieczora, w izbach dużych na to przeznaczonych, pod kierunkiem Krzyżanowskiego, w obecności i przy pomocy samego xiędza Biescha, kształcili się.

Obmyślił stały fundusz na tych muzykantów i w tym celu wystawiwszy w Końskowoli siedm domów, dochód z nich na muzykę kościelną przeznaczył. Organy powiększył i ozdobił. Testamentem zapisał 3000 rs. o dla muzykantów

okopconemi długim użytkiem garnkami, dwoma prostemi nawet niepolewanemi miskami, z których sterczały trzy czy cztery drewniane łyżki. Dwa wiadra, stojące z wodą, dopełniały całego sprzętu tej chaty.

Jakaś ciężka niemoc obejmowała serce na widok tej biedy, usamotnienia i tej okropnej ruiny. Przychodziły zaraz na myśl słotne dnie jesieni i zimne podmuchy długiej i ciężkiej u nas zimy. Głodny dzień i noc bezsenna, wychylały z tych kątów, blade, nędzne swe twarze, i zdawały się prosić o jedno tylko, o śmierć, ten wieczny koniec cierpienia na ziemi.

Niedłgie były przygotowania i nieliczne sprzęty do tej skromnej wieczerzy. Biedna matka położyła chleb i chosnek na stole; zdjęła z półki nad oknem, kawałek kwadratowy drzewa, z wydłubaną w środku wklęsłością, gdzie było jeszcze kilka ziarenek soli; nabrała z wiadra świeżej wody, w gliniany kufel z odbitem uszkiem, i postawiwszy to wszystko na stole, usiadła na rogu, krzyżując wyschłe swe ręce na piersiach.

Przyzwyczajenie jest to druga natura. Wasylek, który od lat najmniejszych nie widział wokoło siebie tylko też samą nędzę i ruinę, którego obie, pierwszy raz, gdy się na świat otworzył, omiły się już zalane łzami matki, nie czuł może tego trupiego dotknięcia, co obejmowało obecnego przybysza pod strzechą tej chaty. Wasylek więc, z tym wilczym apetytem piętnastu lat, z przyzwyczajenia do tego, na co w dzień patrzył, postawił kij w kacie, zarzucił swą kurtkę

na poprzeczną żerdź nad łóżkiem i usiadł na ławie przy matce, z postanowieniem zapewne, że niemały zrobi wyłom w leżącym na stole chlebie.

— Jedzcie, matko! mówił, rozłamując chosnek na łabki, i kładąc około chleba jakiś kawałek odłamanego noża, osadzony na kiju:

— Toż to chleb dobry! jedz serce. Tanasij był kontent, że mu przyniosłem dziś jagnię. Katarzyna chciała mi dać barszczu; ale nie było w co wziąć.

Tu Sirko zawarczał raptem i przerwał opowiadanie Wasylka; spojrzeli na psa, syn i matka. Sirko jednak nie wstając z miejsca, odwrócił ku drzwiom pojętną głowę i naszczurzywszy uszy, zdawał się słuchać uważnie.

— Co to za czujny pies! mówił chłopak z widocznym zadowoleniem, to ci o miłą zwierzę, jak mu co nie po myśli.

Sirko znów zawarczał i w tym razie podniósł się na łapy; poszedł ku drzwiom ze spuszczoną ku ziemi głową, jak gdyby słuchał lub wietrzył. Wasylek skinął głową na matkę, z uśmiechem dumy; jakoby chciał powiedzieć, widzisz jak słucha. Sirko zaczął poszczekiwać, wychodząc do sieni, ale przytłumionym głosem i jak gdyby bez gniewu.

— Ktoś musi przechodzić ulicą, mówiła matka. Sirko mocniej trochę zaszczekał, podnosząc głowę i ustępując się trochę odedrzwii; w tém, ktoś głośno, jakby końcem kija zapukał do drzwi, i tu już Sirko pozwolił sobie na całe gardło przeraźliwie zaszczekać.

— Widzisz, jak poczuł, a no, Sirku! nie pójdziesz ztąd, Sirku!..

Wdowa podeszła do proga i zapytała, nie wychodząc do sieni:

— A kto tam stukta?

— A wyjdźcie no na chwilę, pani matko! odpowiedział głos za drzwiami.

Zapomniałem powiedzieć, że się już było zciemniło zupełnie na dworze i że wieczerza tych biedaków i rozmowa, odbywały się po ciemku, dla niedostatku zapewne wszelkiego tłuszcza w kąganku. Słyszac więc ten głos nieznajomy zupełnie, to ciągle warczenie, chociaż nawoływanego Sirka, wdowa mimowolnie zwróciła się do syna, jakby szukając opieki czy pomocy mężkiej.

— Kto to może być taki? powiedziała z cicha.

— Nie bój się, pani matko! mówił ten sam głos; otwórzcie, po podróży, co chce wam przechodząc słowo od męża powiedzieć.

Po piętnastu latach rozdziału i milczenia, było to pierwsze słowo, które uderzyło ucho biednej wdowy.

— W Imię Ojca i Syna... Duch Święty z nami! powiedziała rzucając się ku drzwiom i otwierając je na oścież.

Ile można było rozpoznać wśród cienia, odbitego na tle nieba sylwetkę niezanego przybysza, był to człowiek słusznego wzrostu i jak się zdawało, w odzieży żołnierskiej.

(Dokończenie nastąpi).

W Drukarni J. Jaworskiego—Wolno drukować—Warszawa dnia 4 (16) Lipca 1859 r.—Starszy Cenzor. *F. Sobieszczański.*